

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

תוכן עניינים

- א. כבשי עצרת אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה כיצד שחטן לשמן וזרק דמן לשמן קדש הלחם שחטן שלא לשמן וזרק דמן שלא לשמן לא קדש הלחם שחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן קדוש ואינו קדוש 1.....
- ב. תפים פדיונו.....2.....
- ג. שתי הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה וזרק דמן של כבשים חוץ לזמנן ... יש בלחם משום פיגול ... זריקה מועלת ליוצא.....3.....
- ד. אימורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקת דמים ... מועלין בהן וחייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא.....3.....
- ה. זריקת פיגול אינה מביאה לידי מעיל' ואינה מוציאה מידי מעיל' אינה מביאה לידי מעילה באימורי קדשים קלים ואינה מוציאה מידי מעילה בבשר קדשי קדשים 4
- ו. כבשי עצרת ששחטן לשמן ואבד הלחם מהו שיזרוק דמן שלא לשמן להתיר בשר באכילה.....4.....
- ז. פסח קודם חצות דאינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו.....5.....
- ח. שחט שני כבשים על ארבע חלות מושך שתים מהן ומניפן והשאר נאכלות בפדיון 7

דף מז.

א. כבשי עצרת אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה כיצד שחטן לשמן וזרק דמן לשמן קדש הלחם שחטן שלא לשמן וזרק דמן שלא לשמן לא קדש הלחם שחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן קדוש ואינו קדוש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

שני כבשי עצרת¹ הבאים שלמים עם הלחם, אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה. כיצד:

שחטם וזרק דמם במחשבת שינוי השם לא קדש הלחם, שחטן לשמן וזרק דמם שלא לשמן ואפילו עשה הולכה וקבלה לשמה², הלחם קדוש ואינו קדוש, כלומר אינו נותר לכהנים³, וי"א⁴ שנותר לכהנים.

שחטן שלא לשמן אף על פי שזרק לשמן לא קדש הלחם.

ב. תפיס פדיונו

שני הלחם⁵ הבאים בעצרת עם שני כבשי עצרת הבאים שלמים, כיון שהכבשים מקדשין את הלחם בשחיטה, אם חיללן על מעות לא נתפס פדיונו שכבר נתקדש הלחם על ידי זה קדושת הגוף, למרות שי"א שהלחם עדיין לא הותר לאכילה עד שיזרק דם הכבשים לשמן כמו שהתבאר.

¹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יז הלכה יח

² זבח תודה שם יט. ד"ה שחטן דלא נשלם קדושת הלחם עד שלא נזרק דם הכבשים.

³ כך הגירסא לפנינו וכן גרס הכס"מ

⁴ בדפוס מגדל עזו ואינו קדוש נמחק. מעשה רקח ובמרכה"מ ע"י כ"מ שב' דהגירסא נכונה בדברי רבנו קדוש ואינו קדוש, ולא נהירא דא"כ הו"ל לרבנו לבאר שהוא קדוש ואינו נותר. והנכון כפי הגירסא שבדפוס ויניציאה ישן שחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן הלחם קדוש דקיי"ל בר' יוחנן דס"ל שחיטה עושה זיקה (ולא תנופה ולא זריקה), והנה רבנו פ"ח מהל' תמידין ומוספין כמ"ד תנופה עושה זיקה וכמ"ש שם הכ"מ מעם לזה ולפ"ז לא פליגי ר"ע ובן ננס באבדו הלחם או הכבשים קודם תנופה דודאי מביא אחרים תחתיהן שהרי לא הוזקקו אלא דפליגי היכא דליכא לחם או כבשים כלל. ולענין קדושת הלחם ס"ל רבנו דשחיטה הוא המקדש בתורה ואיל נזיר כדמסיק במנחות דף מ"ו וכמ"ש רבנו [לעיל] פ"ב הי"ח ואין משגיחין כלל על הזריקה בין שהיא לשמה או לא לשמה ומשו"ה נמי פסק רבנו כאן בשתי הלחם דשחיטת כבשים לשמן מקדש להו ואין משגיחין כלל בזריקה, הילכך בשחטן לשמן וזרק שלא לשמן פסק רבנו דקדוש לגמרי וניתר ודלא כרבא אליבא דרבי אלא כדבעי ר' שמואל במנחות דף מ"ז ע"א אי מותר באכילה להאי תנא דס"ל זריקה מועלת ליוצא אפי' איתנייהו אבראי וכמ"ש רבנו בפרקין הי"ט, ואף על גב דמסופק הש"ס או דילמא לחומרא אמרינן לקולא לא אמרינן היינו לפי מה דקס"ד דרבי קדוש ואינו קדוש קאמר אבל למסקנא דהוקבעו ולא הוקבעו קאמר לא אשכחן מ"ד קדוש ואינו נותר וכן משמעות מתני' דמנחות דף ע"ח ע"ב ב' כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן לא קדש הלחם דמשמע דדין התודה דאין משגיחין כלל בזריקה שלא לשמן דכיון שנשחט לשמן קדוש וניתר והבעיא רק לפי דס"ד דהנך תנאי ס"ל כרבי דקדוש ואינו קדוש כמ"ש.

⁵ תורת הקדשים יט. אות ע ועיי"ש שתמה אמא לא הזכיר הרמב"ם הלכה זו וכן תמה בהר המוריה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת מנחות

ג. שתי הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה וזרק דמן של כבשים חוץ לזמנו ... יש בלחם משום פיגול ... זריקה מועלת ליוצא

שתי הלחם⁶ שיצאו בין שחיטה לזריקה וזרק דם הכבשים במחשבת הזמן⁷, נתפגלו שתי הלחם אף על פי שהן בחוץ, שהזריקה מועלת ליוצא⁸, אף על פי שעדיין הוא בחוץ.

דף מז:

ד. אימורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקת דמים ... מועלין בהן וחייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא

כבר התבאר במסכת זבחים דף פט: שקדשים קלים⁹ אין מועלין בהן עד שיזרק הדם, נזרק הדם מועלין באימוריהן עד שיצאו לבית הדשן שהרי הן לאשים ואין מועלין בדבר הנאכל, אפילו העלה האימורין שלהן למזבח קודם זריקה אין מועלין בהן עד שיזרק הדם.

⁶ רמב"ם שם הלכה יט

⁷ אף על גב דלעיל בהלכה י"ח פסק דזריקה שלא לשמן לא מהני לשרויי הלחם מ"מ כאן לענין פגול הוי הלחם כבשר עצמו לחומרא דאיכבע בפיגול ועיי"ש היטב בסוגיא דהוי איבעיא דלא איפשיטא ורבינו תפס בפשיטות כרבי דלא אישתי לחם לאכילה והכא פסק כר"ע לחומרא יעו"ש היטב והבן. הר המוריה שם

⁸ נראה דגם כאן זריקה מועלת ליוצא לשרפו אבל לא לאכלו כדלעיל פ"א הל' ל"ב. ועי' תוס' מעילה דף ח' ע"א ד"ה נזרק, שכתבו דהא אפילו לר' עקיבא אינה מועלת לשתי הלחם כיון שאינה מנוף הכבשים ע"כ, ולא זכיתי לדעת דהא במנחות דף מ"ז ע"א פשטא דגמרא ס"ל דזריקה מועלת לר"ע אף בשתי הלחם. ודוחק גדול לומר דקושיתם רק לרב פפא דאמר התם וממאי דכי איתנהו אבראי פליגי, דלמא באיתנהו אבראי דכולי עלמא לא פליגי דאין זריקה מועלת ליוצא ע"כ. אף דבאימורין כי לא הדר עיילינהו פליגי כמו שכתבו שם התוס', חדא דהא רב פפא רק דלמא קאמר ובפרט לפי מה שפירשו ולא איתותב רב גידל בנחותא אידחי ליה הא דר"פ. ובפרט דברי התוס' יום טוב מעילה פ"ב מ"ז ד"ה ואין איני מבין כלל שהעתיק דברי התוס', ולא העיר שלפסק רבינו ז"ל בכאן אין הדבר כן, ואתי שפיר כהנך דלעיל וצ"ע. ולכאורה מכאן משמע דהזריקה מועלת ליוצא לחומרא אף ביצא כולו דהא כאן יצאו שתי הלחם. ואפשר כיון דנשתירו הכבשים לא מיקרי יצא כולו. שהם וישפה

⁹ רמב"ם הלכות מעילה פרק ב הלכה א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

הוציא אימוריהן לחוץ קודם זריקה אין מועלין בהן עד שיזרק הדם, נזרק הדם אף על פי שעדיין הן בחוץ ולא החזירן מועלין בהן, שהזריקה מועלת ליוצא בין להקל בין להחמיר.

ה. זריקת פיגול אינה מביאה לידי מעיל' ואינה מוציאה מידי מעיל' אינה מביאה לידי מעילה באימורי קדשים קלים ואינה מוציאה מידי מעילה בבשר קדשי קדשים

הזריקה המביאה¹⁰ לידי מעילה באימורי קדשים קלים אינו אלא שתהיה זריקה המועלת, אבל קדשים קלים שנתפגלו אף על פי שנזרק הדם אין מועלין באימוריהן, וכן אם יצא הדם אף על פי שהחזירו וזרקו אין מועלין באימוריהן.

ו. כבשי עצרת ששחטן לשמן ואבד הלחם מהו שיזרוק דמן שלא לשמן להתיר בשר באכילה

כבשי עצרת¹¹ ששחטן לשמן ואבד הלחם, אם זרק דמן לשמן הרי אלו פסולין, שכיון ששחטן הווקקו¹² זה לזה ומעכב אחד להבירו¹³.

¹⁰ רמב"ם הלכות מעילה פרק ג הלכה ג

¹¹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יז הלכה ב

¹² (דרף מ"ה) א"ר יוחנן הכל מודים שאם הווקקו זה לזה שמעכבין זה את זה ואיזהו זיקה שלהן שחיטה. ופירש"י שאם הווקקו זה לזה שהיו ביהד ואח"כ אבד לחם או כבשים שמעכבים זה לזה והנותר לפנינו יצא לבית השריפה דנדהה באבוד חבירו.

¹³ תורת הקדשים יט: אות צ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

זרק דמן במחשבת שלא לשמן או במחשבת הזמן¹⁴ אחר שאבד הלחם, הרי אלו ספק אם הותרו באכילה או לא הותרו. וי"א¹⁵ שאינו מתיר לאכילה.

ז. פסח קודם חצות דאינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו

כבר התבאר במסכת זבחים דף ת. ודרף יא: וקטו. שהפסח ששחטו¹⁶ במחשבת שינוי השם, בין ששינה שמו לשם זבה אחר בין ששינה לשם

¹⁴ כתב הר"י קורקוס ז"ל שסובר רבינו דכיון דלא בדרך פשיטות אתמר בעיין לא איפשיטא. ודע שמ"ש בספרי רבינו זורק דמן במחשבת הזמן ט"ס הוא וצריך להגיה זורק דמן שלא לשמן. ומוכרח הוא דאי כגירסת הספרים אטו מחשבת הזמן גורמת היתר אכילה. והנגיד רבינו יהושע מבני בניו של רבינו ביאר הלכה זו בתשובה וז"ל כששחטן לשמן זורק דמן לשמן אחר אבד הלחם היו שני הכבשים פסולים להעדר הלחם לפי שהלחם מעכב את הכבשים כמו שנתבאר בפ"ח וכשאבד הלחם נפסלו הכבשים וכשאבד הלחם תחלה הנה אין לשחיתת כבשי עצרת תכלית כלל וכאילו שחט חולין ולכן אם שחטן קודם שיאבד הלחם זורק דמן במחשבת הזמן אחר אבדת הלחם היה זה אצל החכמים ספק אם הם חולין לגמרי ויותרו לפי שזרק דמן אחר שאבד הלחם ואין כאן פגול או מאחר ששחטן קודם שיאבד הלחם לא יותרו באכילה ולכן היה ספק עכ"ל. כס"מ. ודברי רבינו יהושע הנגיד שהובא בדברי מרן יעו"ש היטב יש לעיין בהם חדא דלא הוזכר ענין זה בגמרא ולמה לא הביא דין המפורש בש"ס ועוד כיון דהוי כחולין א"כ אמאי הותר באכילה ליהוי כחולין שנשחטו בעזרה דליתסר מיהת באכילה מדרבנן אם נימא דחולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא וכמש"כ לעיל פ"ו הי"ח יעו"ש היטב ויש צ"ע רב בזה. או"ש

¹⁵ פירש"י מהו שיזרוק דמן שלא לשמן אלא לשם שלמים להתיר בשר באכילה דודאי לשמן לא הוה כדאמרינן לעיל הכל מודים שאם הווקקו זה לזה מעכבין זה את זה עכ"ל. ומשמע דכיון דלא אשכחן מידי ה"ל לתפוס בתמיהתו של ר' זירא ולומר דפסול רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק טו הלכה יא יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

חולין¹⁷, פסול. שנאמר (שמות יב פסוק כז) וְאֶמְרָתֶם זֶבַח פֶּסַח הוּא לַיהוָה¹⁸.
ויש מבשירים¹⁹ בנשחט לשם חולין.

במה דברים אמורים ששחטו בזמנו שהוא יום ארבעה עשר בניסן, אבל אם שחטו שלא בזמנו במחשבה שלא לשמו כשר. שלא לשם בעליו, נעשה כמי שאין לו בעלים בזמנו ופסול.

וכבר התבאר במסכת פסחים דף ס: שפסח ששחטו בשאר ימות השנה לשם קרבן אחר כשר, ושם שלמים עליו, ואם שחטו לשם פסח או סתמא פסול²⁰.

¹⁷ במל"מ שם כתב ועיין ברכת הזבח (דף ב' ע"א) שתמה על רבינו בדין זה דלשם חולין פסול. ובהר המוריה לא ידעתי מ"מ מניין למד רבינו כן והנה י"ל דמ"מ אף שאינו פסול גמור מ"מ שם פסול אית ביה דאינו מרצה מיהת וכמש"כ בהלכה ד' בחטאת וה"ה בכל הובחים דבזבחים מ"ז ב' משמע דבכולהו אינו מרצה. ובא"ש כתב הנה הסברא נכונה, דבשחיטה אשכחן לשם חולין, דלא שייך בשאר עבודות, דליתנהו בחולין, דלאו בני קבלת הדם ושאר עבודות ניהו, רק שחיטה איכא בחולין דמתרת לאכילה, [ומה"ט פירשו בתוס' (יומא מ"ב ע"א ד"ה שחיטה) שחיטה לאו עבודה] וא"כ בקרבנות דעיקרן לצורך עבודות גבוהה הוי, שפיר אמר דכיון דרחוק הייחס בין הקרבנות לחולין, דבחולין השחיטה הוא לאכילה בלבד, להתיר מידי נבילה ואבר מן החי, לכן לא אתי מחריב בה, דרק קדשים מחללין קדשים, הואיל וקרוב הייחס אצלם, לכן מפסיד צורת הקרבן, אבל לא חולין, דרחוק ייחס השחיטה, דכאן בא להתיר לאכילה, וכאן עיקרו צורך גבוה, ולכן אם כי לא עלה לבעלים לחובה בכ"ז להפסיד צורת הקרבן לא מצי, וזה בחטאת, דעיקרו אינו בא רק לכפר, ולזריקת דמו לגבוה, והאכילה בו ענין טפל ואינו עיקר כלל, אבל פסח שכן הוא נשתנה מכל קרבנות שבתורה שעיקרו אינו אלא לאכילה, שלא בא מתחלתו אלא לאכילה (לשון המשנה פ"ז דפסחים (ע"ו ע"ב)) ולכן נאכל כשהוא בא בסומא, ואם נטמא הבשר אינו זורק הדם, ואם שחטו שלא לאוכליו פסול, וכיון דאצלו האכילה הוי עיקר כמו הזריקה א"כ כי שחט לשם חולין הוי בת מינה ומחריב בה, שמפסיד צורת הקרבן, דייחס חולין ששחיטה בהו רק לאכילה קרוב מאוד לייחס השחיטה בפסח, שמועיל שיאכל לבעליו, שזה מעיקרי צורך צורת הפסח, וזה סברא נכונה. הקרן אורה והזבח תודה כתבו בבאור שיטת הרמב"ם דכיון ששחטו לשם חולין הוי כמו ששחטו שלא לאוכליו, ומקשה באבן האזל וטעם זה אינו מבורר דהא גם אם שחטו לשם חולין יכולים הבעלים לאכול רק שאחרים ג"כ יוכלו לאכול, א"כ הוי כמו לאוכליו ושלא לאוכליו.

¹⁸ אפשר שהטעם מדכתיב ביה לה' משמע דלשם חולין פסול. כס"מ שם
¹⁹ עיין תוס' זבחים ב' א' ד"ה לשם גבוה וכו' משמע כן דפסח וחטאת דין אחד להם ובזבחים י"ג א' ובפסחים נ"ט ב' משמע נמי דלא כרבינו, ובתוס' זבחים ב' א' ד"ה לשם וכו' משמע דהא דאין חולין מחללין קדשים נהג בכל הקדשים וז"ל ואף על גב דדרשינן בגמרא קדשים מחללין קדשים ואין חולין מחללין קדשים ולא מיפסלו שאר קדשים שלא לשמן מ"מ שייך בהן חילול משום פסח וחטאת דמיפסלו עכ"ל מבואר מזה דקאי ג"כ על אינך קדשים ולפ"ז הא דאין חולין מחללין קדשים היינו דעלו לשם בעליהן ג"כ וצ"ע בדין זה שאם שחט שאר קדשים לשם חולין אם עלו לבעלים לשם חובה ועיין צל"ח פסחים ע"א ב' מש"כ לחלק כעין זה בין עולה דעלה לבעלים ובין חטאת דלא עלה לבעלים יעו"ש היטב. הר המוריה שם

²⁰ ליקומי הלכות זבחים ו: בתורת הקדשים אות ק והרמב"ם ל הזכירו אלא הזכיר רק ביום י"ד ועיין צל"ח כאן שעורר על זה ולדעתו פסח בשאר ימות השנה חוץ מיום י"ד בין לשמו ובין שלא לשמו כשר דס"ל דבשום פעם בשאר ימות השנה פסח לא בעי עקירה ואפי' שחטו לשם פסח כשר, דשלמים לשם פסח שחטו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ואם שחטו לשמו ושלא לשמו כשר²¹. לפיכך השוחט את הפסח בחוץ אפילו בשאר ימות השנה²² חייב²³, שהפסח בשאר ימות השנה שלמים הוא.

שחטו ביום י"ד בניסן שחרית שלא לשמו או לשמו ושלא לשמו, י"א²⁴ שהרי הוא פסול, שנחשב זה זמנו כיון שהוא יום הקרבת הקרבן. וי"א²⁵ שדינו בשאר ימות השנה כיון שטרם הגיע זמנו. אך אם שחטו לשמו לכו"ע פסול²⁶.

ח. שחט שני נבשים על ארבע חלות מושך שתים מהן ומניפן והשאר נאכלות בפדיון

יבואר להלן דף מח. בעזה"ת

²¹ זה פשוט שזה הלכה פסוקה היא ולא מצינו בש"ס חולק על דברי רבא צ"ח על דף זה
²² חוץ מיום י"ד קודם חצות שאם שחטו או בפנים פסול. כס"מ שם. ובמחילת כבודו לא דק דק"ל אין מחוסר זמן לבו ביום ולא דמי לשוחט שלמים וכו' דהתם כמ"ש רבנו שהרי הן מחוסרין מעשה אבל זמן ממילא אתי וראוי היום לשמו בפנים הילכך חייב קודם חצות עיין תוס' זבחים דף קיא: מרכבת המשנה. ועיין פסחים סא.
²³ ואין לשאול דא"כ גם באשם מצורע ונזיר להלן בלשמו הא ראוי שלא לשמו בפנים, דלא דמי, דהתם בעי עקירה שיעקרנו מאשם לקרבן אחד, אבל פסח בשאר ימות השנה א"צ עקירה דסתמא שלמים הוא, ולבד ערב פסח קודם חצות אינו חייב מצורע למה פטור על שחטו חוץ דאז אינו ראוי לפנים כמ"ש הרמב"ם בפ"א מקרבן פסח ערוך השולחן העתיד שם סעיף מז

²⁴ דעת הרמב"ם שם

²⁵ דעת הראב"ד שם וכן דעת תוס' פסחים ס: ד"ה בשאר דר' יהושע הוא מרא דגמרא מפי מבן בתירא וסתמא דגמ' מנחות מז: סייעתו לדידהו. לקומי הלכות זו:
²⁶ רמב"ם שם הלכה יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

